

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd 1908. május 26.

109. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy óra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRDETÉSEKÉRT

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos polt sorja 40 fillér.

„A Tengerpart“ további elhatározásunkig csakis közgazdasági, tengerészeti, idegenforgalmi, kívándorlási és általános társadalmi kérdésekkel fog foglalkozni. Az országos és a helyi politikát tehát kiküszöbölti tevékenysége köréből. Ennek az intézkedésnek okáról vasárnapi számunk vezető cikkében felvilágosítást adtunk.

Egyről-másról.

Az ipariskola kérdése ismét aktuális. A fiumei kereskedők és iparosok egyesülete és több más szakegyesület emlékiratot intézett a rappresentanzához, amelyben egy ipariskola létesítése dolgában foglalnak állást s kéri a város képviselő testületét, hogy járjon közbe a kereskedelemügyi kormányánál az ipariskola létesítése érdekében. Az emlékirat fontos igazságokra hivatkozik. Fiume az utolsó évtizedben nagy fejlődésnek indult. Megízmosodott az ipar s fejlődött kereskedelmi tengerészetünk. Ezek a körülmények pedig érthetővé teszik a szakembereknek azt a törekvését, hogy Fiumében ipari szakiskolát szeretnének látni. Mert csakis az ipari szakiskola nevel művelt s a mellett szakképzett iparosokat. Más ipari városban nem annyira szükséges az ipariskola, mint Fiumében, az egyetlen magyar kikötővárosban. Mert hiszen itt kellene nevelnünk a hajógépészeket, a hajógyárak szakembereit, a gépészeket és más ipari szakmunkásokat, akik műveltségükkel és szaktudásukkal helyezkednek a többiek fölé. Hiába való fáradság volna most az ipari szakiskola jelentőségét fejtegetni. Nagyon szépen kifejti ezt a szakegyesületek emlékirata is. Sőt, nagyon jól tudják ezt az intéző körök is, hogy Fiumében mennyire szükséges az ipari szakiskola. Néhány évvel ezelőtt szó is volt annak létesítéséről s holmi nyelvi kérdéseken mulott, hogy a dologból semmi sem lett. Azt hiszik, hogy ezuttal a józan belátás alapján sikerül majd a kérdést dülőre vinni s Fiumének nemsokára lesz ipari szakiskolája is.

Benne vagyunk a kánikulában. Vége a felolvasásos estélyeknek és oktató előadásoknak. Az emberek szabadba vágnak. Ki Abbáziába, a babérok alá, vagy a tengermellék más helyeire. A buzgó riporterek a cápa megjelenésének hírére hozták s ez elegendő ok arra, hogy megszűnjék az érdeklődés minden tudományosság iránt.

A fenti bevezető sorok után most már nyugodtan adhatunk beszámolót a fiumei társadalomtudományi kör munkásságáról. S anélkül, hogy részleteznék, hogy miről is tartottak ott előadásokat, megállapíthatjuk, hogy működése hasznos és céltudatos volt. A munkásság

felvilágosítása és nevelése volt a népegyetem rendszeresítésének a célja s a vezetők törekvése nem maradt minden eredmény nélkül. Már maga az a körülmény, hogy az előadások iránt sikerült az érdeklődést fölkelteni, fél eredmény. A népegyetem megkezdett munkájátőszszel folytatni kell az eddiginél fokozottabb mértékben. Rendszeres nevelő iskolát kellene teremteni a felnőttek tanfolyamának mintájára, ahol a különböző kérdésekről előadásokat tartanának. A népegyetem előadásai legyenek elsősorban oktatók, de egyuttal szolgálják a tudományosságát is. A kettőt nagyon szépen lehet össze apcsolni, amint ezt a társadalomtudományi kör eddigi munkássága is igazolta. Ez a kör ma még nem elég erős, de azért semmi kétség az iránt, hogy így is meg tud feladni szép és nemes hivatásának.

A horvát helyzet. A volt horvát bán és a hétszemélyes tábla elnökének, Rakodczay Sándornak Simanovicsal, Kriskoviccsal és Chavrak-kal folytatott értekezlete egyre mélysegebb homályba burkolódik. Zágrabi hírszerint magyar politikusok keze is közre működik Rakodczay vállalkozásában. Az egyetemen tegnap és ma egyetlen egy hallgató sem iratkozott be. A tanárok között az a hangulat, hogy ki nem elégítő számú jelentkezés esetében a jövő félévre halasztják az előadásokat. **A Zágrabi Vasntasszövetség** a Központi Vasutas szövetség egyesülése alkalmából Bathányi Tivadár grófhöz levelet intézett, melyben a következő sorok is olvashatók: „Fogadjátok testvéri üdvözlésünket ma még idegen, de már nemsokára testvér, Zágrábról.”

Tilos a kivándorlás.

— A belügyminiszter drákói javaslata. —

A kivándorlási törvényjavaslatot még benyújtása idején részletesen ismertettük. Ezuttal tehát nem marad egyéb hátra, minthogy véleményünk mondjunk a belügyminiszter javaslatáról. S mindjárt meg is állapíthatjuk, hogy valamint a néhai szabadelvű kormány, úgy a koalíciós kabine sem akarja belátni, hogy az évenként százezrekre menő kivándorlás kimagasló, mondhatnók egyedüli okát a *gazdasági helyzet* képezi, mihez még másodsorban a *rossz közigazgatás* járul. Ezt be nem látva nem a megélhetési viszonyok javítását, hanem a *kivándorlás erőszakos megállítását* igyekeznek gyógyszerül felhasználni s e téren **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter új kivándorlási törvényjavaslata már annyira megy, hogy egyenesen az egyéni szabadságot támadja meg.

A miserábilis gazdasági helyzetről, mint alapoktól, a figyelmet elterelendő, ráfognak, hogy a kivándorlást a földéhség, majd — a mi jóformán egyre megy — a gazdagodási vágy küpezi. Hát ha ez így volna is, kérdjük: okszerű e azon célból a keletkezett kivándorlási lázat drákói rendszabályokkal elfojtani, hogy a kivándorló idővel jelentékeny tőke birtokában térjen vissza hazájába s itt földet vásároljon.

Mennyire okszerűbben jár el e tekintetben Olaszország amely semmi akadályt sem gördít az olasz munkások kivándorlása elé, hanem aztán gondja van arra, hogy ezek külföldön is jó olaszok maradjanak és időnkint pénzzel megterhelve, haza térjenek olasz hazájukba.

De nem is a meggazdagodás vágya üzi,

hajtja a . . . var gyári és mezőgazdasági munkást a tengerentúlra. Tudják ők azt nagyon jól, hogy az egyszerű munkásember Amerikában sem igen szerezhet milliókat, mert az a szállóigévé vált állítás, hogy Amerikában a földön hevernek a dollárok, csak le kell értők hajolni, már rég alaposan meg van cáfolva. De hajtja, üzi őket az itthoni megélhetés nehézsége, gyakran lehetetlensége az alacsony munkabér és a folyton fokozódó drágaság, a közterhek emelkedése s a közigazgatási közgek embertelen bánásmódja.

Hazug állításokkal, minőket a kormány hivatalosai és félhivatalos rendeletei szelnek bocsátanak, nem lehet már a magyar nép szeméit bekötni. Alaposan informálva van ez arról, hogy egy dollár, a legalsóbb amerikai napibér, értéke 5 korona és hogy fél kiló must Amerikában bárhol 10 centért (50 fillér) lehet vásárolni.

Ehhez járul, hogy a magyar nép — még a napszámos is — megtanult olvasni s az olvasottak felett gondolkodni. Tudja, hogy a kormány a hazai ipar fejlesztéséhez való jogunkat, mely sok ezer embernek adott volna kenyeret — két százalék kvótaemeléssel súlyosbitva — tíz évre elpaktálta, tudja, hogy az adóreformok nem jelentik a közterhek csökkentését, hogy a kormány a szeszadót felemeli, hogy az olcsó hus behozatala elől a szerb hárt — az agráriusok kedvéért — elzárta, hogy a drágaság csökkentése érdekében haszontalan tere-feréből álló ankétezését kívül egyebet nem tesz, hogy a kormány telepítési akciója csak egyezred százalékát sem képes földhöz juttatni azoknak, kik — a megszkott kifejezést használva — „földéhesek”.

Mindezt és egyebet tudja a nép, nem csuda tehát, hogy a költővel tart és így gondolkodik: „Múltadban nincs öröm, jövődben nincs remény!”

A kormány pedig ahelyett, hogy vállalt legfőbb kötelességét, a választási reform megalkotását teljesítené, melylyel talán némi reményeket ébresztene az elkeseredett népben a jövő iránt, előáll a kivándorlás erőszakos megállítását tárgyzó törvényjavaslattal. A kormánypart pedig üvölt örömeiben, mert minden egyegy újabb törvényjavaslat, melyet a kormány benyújt, a koalíció létének meghosszabbítására szolgáló életelixir. Hanem arról, hogy a már kivándorolt vagy ezentul nyíltan vagy szökve kivándorlóknak a hazához való ragaszkodást miként fogja a kormány a külföldön is ében tartani — bölcsen hallgat a törvényjavlat. Apponyi gróf kultuszminiszter kint járt Amerikában és látta, látnia kellett, hogy a magyar kivándorlók lelkeiben milyen erős a hazafias érzés, saját filléreikből létesített egyesületeikben mennyire munkálják az összetartást, a haza földjéhez való ragaszkodást. De azt is láthatta, hogy a magyar kormány hivatalos külképviseletet, a konzulátusok — egy-két ritka példány kivételével — mennyire begombolkoztak, mennyire indifferensek eme mozgalmakkal szemben, mennyire nem törődnek honfitársaik érdekeivel és azzal, hogy ezeknek az ősházába való visszatérítését előmozdítsák. Ezen kellene a kivándorlási törvénynek segítenie, ahelyett, hogy a kivándorlást tiltó, vagy legalább is szertelenül megnehezítő rendelkezésekkel oltaná a kivándorlók lelkébe azt az elkeseredést, mely megölőjévé válik a hazafias érzésnek.

Az elmondottakból minden további kommentár nélkül megállapítható, hogy a kivándorlási törvényjavaslatát — néhány célszerű határozmányától eltekintve — *célszerűlennek*

sőt a tételes törvényekben biztosított egyéni szabadság és önrendelkezési jog letiprására irányulónak kell teremteni.

UJDONSÁGOK.

— „A Tengerpart“ újból való megjelenését a fiumei magyarság nagy érdeklődéssel fogadta. A váratlan esemény valóságos szenzációként hatott s az összes lappéldányokat a hírlapárúsító üzletben és a dohánytőzsdékben szétkapkodták. A kiadóhivatal számítva erre, gondoskodott róla, hogy ez „első“ számból elegendő mennyiség utánnomassék, hogy a lap mindenki számára hozzáférhető legyen. Minden magyar embernek kötelessége most már támogatni az egyetlen fiumei magyar sajtóorganumot, amely annyi viszontagság között is bizonyítékát adta annak, mennyire szívós és erős tud lenni, a mostanihoz hasonló kritikus időkben. Nem ártott meg neki a pusztítás és rombolás. Ismét diadalmasan újra éledt, hogy a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket szolgálja az országnak ezen a végpontján.

— Szerkesztőségünk új helyisége. A Tengerpart szerkesztősége a mai naptól fogva Szusákon, Uskocka utca 54. szám alatt, a második emeleten van, ahol egyuttal fiókiadóhivatal is létesítettünk. A szerkesztőség telefonszámát, amint a bekapcsolás megtörtént, tudatni fogjuk olvasóinkkal.

— Személyi hír. Szombat este városunkba érkezett *Jakab* Lajos déli vasuti főellenőr, a gyorsírásnak első uttorője, aki dalmáciai üdüléséből hazatérve, meglátogatta a Fiumei Gyorsírókört is. Ő volt az, aki a múlt évben kezdeményezte Szegeden az első nemzetközi gyorsírókongresszust és kiállítását.

— Mauthner Emil missziója. Az Országos Iparegyesület gyáripari szakosztálya már első ülésének egyikén elhatározta, hogy kiviteli érdekeink hathatós fejlesztése céljából szakembert küld ki külföldre, kinek az lesz a hivatása, hogy az illető külföldi piacokon gyárainknak újabb és hálás összeköttetéseket szerezzen és áruiunknak biztos piacot teremtsen. Ebben a tárgyban e hó 21-én délelőtt értekezlet volt az Országos Iparegyesületben, melyen *Ullmann* Adolf bejelentette, hogy *Mauthner* Emil, a fiumei hitelbank volt igazgatója vállalta a jelzett missziót. Felhívja tehát az elnökség azokat a hazai iparosokat és termelőket, akik *Mauthner* közreműködését igénybe akarják venni, hogy vele ez ügyben direkte érintkezésbe lépjenek (Czime: Országos Iparegyesület, Gróf Zichy Jenő-utca 4.) és pedig minél előbb, mert *Mauthner* Emil már foyó év június hó 6-án megkezdte Oroszországba és elsősorban Varsóba tervezett útját. *Mauthner* Emil működéséről lehetőleg hetenként jelentést köteles tenni az Iparegyesületnek. Az értekezlet végül elhatározta, hogy felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy az orosz konzulátusokat informálja megbízottunk munkájának fontosságáról, praktikus célzatáról és ezekre való tekintettel kérje föl azokat kiküldöttünk támogatására.

— A huszmillió kölcson. Fiume városa már esztendővel ezelőtt kormányjövahagyást nyert ehhez, hogy huszmillió beruházási kölcson t vehessen fel. A kölcson effektuálásához azonban a város a kötvények bélyeg- és illetékmentességét kérte a kormánytól. *Wekerle* Sándor miniszterelnök most kiállításba helyezte, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot még a nyári ülésszakon a képviselőház elé terjeszti. Ennek megtörténte után azután a kötvények is kibocsáthatók lesznek.

— Új honpolgár *Leonides* Ferenc városi rendőr most tette le a magyar állampolgári esküt *Vio* Ferenc dr. polgármester előtt.

— A kivándorlás igazai okai. A kivándorlás okaira vet világhosszot a *Szocializmus* most megjelent számában „Államadósságok“ c. cikk, amely rámutat arra, hogy a munkásságnak minő súlyos megterhelése származik a kapitalista társadalomban nagyranőtt államadósságokból. Hogy a kapitalizmusnak ezen hajtása milyen izmossá nőtt Magyarországon s ehhez arányitva milyen csenevész maradt az Egyesült-Államokban s hogy a belőle előálló terhek mennyire nincsenek arányban az ország la-

kosságának teherviselő erejével, ez kiderül a *Szocializmus*-ban közölt következő adatokból:

Magyarország évi összes jövedelme 3816 millió korona, egy lakosra esik 185 korona. Az Egyesült-Államok évi összes jövedelme 74.784 millió korona, egy lakosra esik 1056 korona. Az amerikai Egyesült Államok egy-egy lakosára tehát körülbelül hatszor akkora jövedelem esik, mint egy magyarországiára.

Ellenben az államadósságokból származó megterhelésnél mi sokkal fölülmuljuk a hatalmas iparállamot.

Magyarország államadóssága 5388 millió korona, egy lakosra esik 282 korona, évi kamat fejenként 14 korona; az Egyesült Államok államadóssága 4980 millió korona, egy lakosra esik 60 korona, évi kamat fejenként 7 korona.

Amíg tehát jövedelem dolgában messze mögötte marad a magyarországi adózó az amerikaiaknak, teher és a tőkének való dézsma-fizetésben messze felülmulja az amerikaiat. Ez a viszony nemcsak ezen az egy téren áll fenn, hanem a gazdasági és szociális élet minden más vonatkozásában. S mindaddig, míg ez az állapot gyökeresen nem változik, nem használnak semmit a röghözkötési törvények.

— Kikötőnk hajóforgalma. Statisztikai adatok szerint kikötőnk hajóforgalma 1908. áprilisi havában a következő volt: Érkezett 1502 hajó 247179 tonnatartalommal terhelve és 74 üresen. Indult 1483 hajó 238,843 tonnatartalommal és 117 üresen. Ebben a számban természetesen benne foglaltatnak a parthajózó gőzösök is.

— Fiumében elfogott nemzetközi betörő. Egy táviratban hirt adtunk már arról, hogy a budapesti rendőrség egy veszedelmes betörőt fogott el, aki beutazva Európát mindenütt a legvakmerőbb betöréseket követte el. A veszedelmes ember *Gottfried* Béla harmincegy éves rovtult multu betörő, akinek a fiumei rendőrséggel is meggyült a baja, de furfangos hazugsággal sikerült a büntetés elől megmenekülnie.

Gottfried hirhedt betörő családból való. Ő maga egyike a legvakmerőbb betörőknek. Talán az egyetlen, aki betöréseit egyedül követi el. Büntésére sohasem volt. Először 1896-ban fogták el s tizenegy betörés miatt két és fél évi fegyházra ítélték. A büntetését kitöltve újból több betörést követett el. Amikor elfogták, örültséget szimulált oly ügyesen, hogy az angyal földi tébolydába vitték. Innen megszökött, de csakhamar *Fiumében* elfogták, több beörés miatt. Itt szenzációs vallomást tett.

— Maguk itt — mondotta — haszon-talan betörések miatt faggnak, amikor Budapestben sokkal nagyobb dolgot követtem el. A Margitszigeten leütöttem *Zichy* Nepomuk János grótot.

A vallomásra Budapestre vitték a betörőt, aki utközben szökési kísérletet tett. A fővárosban kiderült, hogy nem ő volt a gróf támadója s csak azért vállalta magára a rablást, hogy utközben megszökhesse. Később azonban mégis sikerült megszöknie. Azóta a külföldet járta, majd hazatérve ismét nagy betörést követett el, ezuttal azonban rajtaveszett.

— Kivándorlás és visszavándorlás. A földművelésügyi miniszter berlini szaktudósítója feldolgozta a német kivándorlási biztósok 1907. évi jelentését, amely a következő érdekes adatokat tartalmazza:

Bremán át 1907-ben összesen 234.013 személy vándorolt ki, ami 1906. évvel szemben 25.670 többletet jelent. A kivándorlók legnagyobb részt Magyarország, Ausztria és Oroszországból származtak és leginkább az Egyesült-Államokba mentek, ahol mint bánya, gyári, vagy vasuti munkások nyertek alkalmazást. Az Argentínába való kivándorlás csökkent. 1372 kivándorló az Egyesült Államokba nem bocsátható be. Február 20-ától kezdve oly tömegesen érkeztek a kivándorlók, hogy elhelyezésükről gondoskodni kellett. Az Egyesült Államok kedvezőtlen gazdasági helyzetének következményeképpen a visszavándorlás az év őszén nagy mérveket öltött. A visszavándorlók legnagyobb része azonban pénzzel el volt látva, csak pihenni jött haza, hogy itten a kedvezőbb konjunkturákat be várja. A Hamburgon át való kivándorlás a legnagyobb számot mu-

tatja 1907-ben. Különösen április—július hónapokban vándoroltak ki tömegesen, míg szeptembertől decemberig a kivándorlás erősen csökkent, aminek oka a fent említett kedvezőtlen helyzet. Így is 155.982-re rugott a kivándorlók száma, melyek java-része itt is magyar- és osztrák. Visszavándorló volt 48,403; tehát 17.692-vel több, mint 1906-ban.

— Árverés az állomáson. A fiumei állomásfőnökség közli, hogy a vasuti kocsi-ban és az állomási helyiségben elhagyott tárgyak ugyint bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérművek, botok, napernyők, esernyők stb. Fiume állomáson a vasuti régi tűzörségi laktanyában f. hó 26-én délután 2 órakor megtartandó nyilvános árverés alkalmával, azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni. A befolyó összeg a helybeli városi szegényalap gyarapítására fog fordíttatni.

— A magyar kivándorlás apadása. Newyorkból jelentik, hogy a magyarországi bevándorlók száma egyre apad. A mult héten mindössze kétszázhuszonnégyen érkeztek Magyarországból a newyorki kikötőbe, köztük 39 magyar, 76 tót, 40 német, 43 horvát és 26 román.

— Egy sziget pusztulása. Raguzából jelentik nekünk, hogy az az erdőtüz, amely hétfőn Mezzo szigetén kitört és amelyet 19-én nagynehezen lehetett ideiglenesen lokalizálni, a tegnapi szél következtében ismét veszélyeztette a szigetet és csak a katonák és a tűzoltóság legnagyobb erőfeszítése árán volt lehetséges 48 órai fáradozás után a tüzet eloltni.

Színházi morzsák.

Megint egy vicc.

Szakács Andor, aki a szinpadon tán a legkomolyabb és legszigorubb drámai rendező és színész, az életben jó kedélyű kollégialis gyerek. Egyetlen hibája talán, hogy előszere-tettel faragja az éleket.

A minap is feladott egy kérdést nekünk a vacsoránál.

— Gyerekek, mi különbség van a cigány és a zsidó között, talájtátok ki?

A társulat *okosabb* tagjai nekiestek és törték a fejüket. De hiába.

Végre kimondja *Bandi* bátyánk?

— Hát csak az, hogy a cigány *kó-bar* a zsidó pedig *kó-ser*.

A társulat összes jelenlevő tagjai megme-redve, némán csüggesztették le fejüket és néztek maguk elé.

Karcolatok a publikum köréből.

V.

A hátsó padokban gyakran találkozunk a *színészno rokonával*. Természetesen potyajegy-gyel érkezik. A jegyszédőt keresztnévén szólítja és fraternizálva beszél vele:

— Mi újság Lajos? Mit csinál az öreg?

Öreg alatt persze az igazgató értendő.

A rokon című alak gondoskodik róla, hogy rokonni mivoltáról tudomást szerezzenek.

Mit szól Lecihez? Mi? Kérdezősködik a szomszédjától a primadonna felől. Rokona vagyok, az apám másodunokatestvére az ő anyjának. Gyönyörűen táncol!

A rokon ezen a réven beleüti orrát a színházi dolgokba, amelyekhez nem is konyit. Megvédi a színházat az esetleges támadások ellen. Rendesen többes számban beszél, s ha valaki kifogásolja a műsort, szemtelenül hunyoritva mondja:

— Bizza csak *ránk* barátocskám, mi tudjuk, mi kell a népnek.

A szeretetreméltó karikaturák közé tartozik a *naiv néző*. Évek óta jár színházba, de lelkülete *naiv*, gyermekded maradt. Neki minden jó, minden művészi; megdöbben az interikus gazságon és megbámulja az operette fényét. Folyton a színlapot olvassa. A színészeket felsőbb lénynek tekinti, s folyton izeg-mozog, ismétli a színészek mondásait.

Nézd a *Szentgyörgyit*, azt mondja *Cseő-reghnek*, nem megy hozzá feleségül. Hopp a *Lajthay* nem hagyja magát. Nono most . . . most énekel a . . . Láttad mit csinált *Bérczi*?

És így tovább. Felvonás közben pedig a *naivak* elmondják egymásnak azt, amit együtt

láttak és hallottak már. Sőt vitatkoznak, vajjon Havasi Szió a „Postásfiú“-ban igazi söröt ivott-e, vagy csak kaszirozottat?

Micro.

SZINHÁZ.

Fenice szinkör. Balla Kálmán színtársulata e héten fejezi be az idei nyári fiu-me szeszt. Az utolsó hét műsorát a legkiválóbb darabok sorából állította össze az igazgatóság. Ma *hétfőn* este *Nincs elvámolni valója* című, roppant szellemes és mulatságos, sőt borsos ízű francia bohóság került színre. Holnap *kedden* van *Lehár* Ferenc óriási sikerű operettjének a *Három feleségnek* bemutató előadása, amelyet szerdán fognak megismételni. Az operettben B. Csik Irén asszony, Szentgyörgyi Lenke, Borbély Lili, Váradi, Rubos, Lajthay és a színház többi első- és második tagjai játszanak. Az operett előadás *Rubos* Árpád, a benne előforduló táncokat pedig *B. Horváth* Irma tanította be. Mindezen előadások iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a közönség körében.

Teatro Fenice Fiume.

Béret 37. sz. (Paratlan.)

Hétfőn, 1908. május hó 25-én:

Kedvezményes jegyek érvényesek.

Ujdonság! Itt először: Ujdonság!
Nincs-e elvámolni valója?

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Weber.
Fordította: Göth Sándor.

Személyek:

De Triveline Róbert	Balla Kálmán
Doupoint	Farkas Béla
Doupointné	Uti Gizella
Paulette	Kovács M.
Lise	Harmath Zsuzsi
La Baule	Rogoz Imre
Frontignac	Bérczi Gyula
Couzan	Rubos Árpád
Des Barbettes Gontran	Lajthay Károly
Kis aranyérem	Havassy Szió
Zézé	Szentgyörgyi Márta m. v.
Ernesztine	Dorman Böske
Mariette	Bércziné
Rendőrbiztos	Radnay György

— Kezdetre 8 órákor. —

Távirat ◀ Telefon.

Képviselőház ülése.

BUDAPEST, május 25. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl.

Napirenden van a honvédelmi tárca költségvetése. Az első szónok Kmetty Károly, aki a véderő reformokról beszél és kéri a minisztert, hogy tájékoztassa ebben a kérdésben a magyar közvéleményt.

A katonatiszti fizetések rendezését nem ellenzi, de emellett rendezzék a városi tisztviselők fizetését. Kívánja, hogy a honvédség egyenruháját magyar stílusban alakítsák át. Fiume számára pedig magyar ezredet követel.

Utána Nagy György beszél a javaslat ellen. Délután két órákor még mindig ő beszél. Az elnök 4 óráig felfüggeszti az ülést. Valószínű, hogy Nagy György az esti ülést is kifogja beszélni.

Vörösmarty szobrának leleplezése.

BUDAPEST, máj. 25. Vörösmarty szobrának leleplezése tegnap folyt le nagy ünnepséggel. József főherceget Rákossy Jenő üdvözölte. A főherceg választást azzal végezte, hogy a magyar ajkakon örökké lebegjen a szó: Hazának rendületlenül. Rákossy nagyszabású ünnepi beszéde után Bérczy István polgármester átvette a szobrot.

Elhunyt képviselő.

BUDAPEST, máj. 25. Szluha István országgyűlési képviselő ma Budapesten elhunyt.

Kilépés a függetlenségi pártból.

BUDAPEST, május 25. Gaál Gaszton országgyűlési képviselő levelet intézett Kossuth Ferenchez, amelyben bejelenti, hogy amíg a koalíció együtt marad, nem lehet tagja a függetlenségi pártnak.

Botrány a footballversenyben.

BUDAPEST, május 25. A budapesti versenypályán tegnap nagy botrány játszódott le. Egy angol csapat mérkőzött a magyar footballistákkal, de a játékban folytonos erőszakosság nyilvánult meg. A közönség annyira megbotrányozott ezen, hogy berontott a pályára. Percekig tartó verekedés támadt, amelynek a rendőrség vetett véget.

Nagy földrengés Kecskeméten.

KESKEMET, május 25. A városban és környékén nagy földrengés volt. A lakosságot óriási rettegés fogta el. Több ház fala megrepedt s több száz kémény összedőlt. A kár igen nagy.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Tisztviselő keres

napi egy órai irodai munkát vagy tanítást.
Cím a kiadóban.

GRADO TENGERI FÜRDŐ — Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.
Villanyvilágítás.

Kitünő bécsi és magyar konyha.
Goldberger vendéglője - Trieszt.
TRIESZT, Piazza della Borsa 7 I.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalett-cikkek és szépitőszerek stb. stb.

Tavaszi csapolás!

Szt. István védjegyű

Dupla-Malátasör

Az összes duplamalátasörök ősforrása

Naponta friss csapolása
a „Magyar Vendéglő-ben
(Riva Szápáry) a
De La Ville szálló
éttermében,

Cantrida fürdő
nagy vendéglőjében, a
Gambrinus Buffet-ben
(Via del Lido) és a
Grünfeld-féle vendéglőben
a vasuti állomással szemben.

SZINHÁZ UTÁN

hová menjünk?

A Riva Szápáryn levő első és egyedüli

MAGYAR VENDÉGLŐBE

hol kizárólag magyar konyha van és közvetlenül termelőktől beszerzett magyar borok, valamint állandóan frissen csapolt kőbányai marciusi és

dupla malátasör kapható.

Nyitva éjfélután 1 óráig!

Első fiemei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdetre 9 órákor.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen tertólenit. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujonnán érkezett sralma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie ♦ Villa Monplaisir
Villa Thea ♦ Villa Bellevue ♦ Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek családok-
nak konyháival.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE CIRKVENICÁBAN

kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.
ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkeken.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Villamos vasuti összeköttetés.

Az egyszeri használatra érvényes jegye-
ken kívül havi bérlet és Idénybérlet olcsó
árakon.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

Sültek és pecsenyék ára —.80 kor.

1/2 rántott csirke . . . . . 1.— "

1/2 öült csirke . . . . . 1.20 "

Beefsteak tükörtőjással és Rumpsteak
1 kor. 20. fill.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

VELENCE CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK
a Márkustér közvetlen közelében
teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lirától, teljes
penzió 9 lirától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Vársaskoosi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GŐZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Nagy Alkalmi Vétel!!

Partiban vásárolt
nagy mennyiségű uri-
női- gyermek-
divatharisnyákat

hatalatlan olcsó
árban ad el a

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

Prodám és Társa Eiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villanharító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —
Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

A BREMER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI PÓRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
doan raktáron van kivitelű és márcusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fel literes
palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fu-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Pöképviselő: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.